

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie didactică / Teologie pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Fenomenologia religioasă în contemporaneitate						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Nicolae Turcan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Nicolae Turcan						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu	2.7 Regimul disciplinei	Ob/Op

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	3
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					60
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					10
Examinări					6
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	140				
3.8 Total ore pe semestru	182				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și capacitatea de aplicare a metodei fenomenologice, cu aplicabilitate la religie și teologie • Utilizarea principalelor concepte ale fenomenologiei și fenomenologiei religiei • Înțelegerea raporturilor dintre teologia ortodoxă și fenomenologia religiei
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea spiritului critic, bazat pe argumente și informații preluate din texte • Analiza și interpretarea textelor • Compararea și sinteza mai multor texte care dezbat aceeași temă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Introducere în fenomenologia contemporană a religiei, precum și în raporturile dintre fenomenologie și teologie
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Introducere în metoda fenomenologiei husserliene • Introducere în raporturile dintre fenomenologie și teologie, cu referire la turnura teologică a fenomenologiei franceze și la teologia ortodoxă neopatristică • Fenomenologia faptului religios contemporan

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Considerații introductive, prezentarea cursului și aspecte metodologice	prelegere	
2. Importanța studiului fenomenologiei religiei astăzi: de la maeștrii suspiciunii la revenirea postmetafizică a religiei	prelegere	
3. Metoda fenomenologică I	prelegere	
4. Metoda fenomenologică II	prelegere	
5. Aplicabilitatea religioasă a metodei fenomenologice	prelegere	
6. Sacrul și trăsăturile lui	prelegere	
7. Sacrul și profanul	prelegere	
8. Experiența religioasă	prelegere	
9. Fenomenologia religioasă a morții	prelegere	
10. Fenomenologie și teologie (I). Refuzul teologiei	prelegere	
11. Fenomenologie și teologie (II). Fenomenul saturat	prelegere	
12. Fenomenologie și teologie (III). Fenomenul liturgic	prelegere	
13. Teologia ortodoxă și fenomenologia religiei	prelegere	
14. Considerații concludive	prelegere	

Bibliografie

- CODOBAN, AUREL, *Sacru și ontofanie. Pentru o nouă filosofie a religiilor* (Filosofie), Polirom, Iași, 1998.
- ELIADE, MIRCEA, *Sacrul și profanul*, traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995.
- ELIADE, MIRCEA; CULIANU, IOAN P., *Dicționar al religiilor*, traducere de Cezar Baltag, Humanitas, București, 1993.
- GOLITZIN, ALEXANDER, *Mistagogia experienței lui Dumnezeu în Ortodoxie* (Mistica), traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, Sibiu, 1998.
- HEIDEGGER, MARTIN, „Fenomenologie și teologie”, în *Repere pe drumul gândirii*, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politică, București, 1988, pp. 405-418.
- HUSSERL, EDMUND, *Meditații carteziene* (Paradigme), traducere de Aurelian Crăiuțu, Humanitas, București, 1994.
- LÉVINAS, EMMANUEL, *Moartea și timpul*, text stabilit de Jacques Rolland, traducere, cuvânt înainte și note de Anca Măniuțiu, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996.
- LOSSKY, VLADIMIR, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit* (Dogmatica), traducere de Vasile Răducă, Anastasia, București, f.a.
- MARION, JEAN-LUC, *În plus. Studii asupra fenomenelor saturate* (Philosophia christiana), traducere de Ionuț Biliuță, Deisis, Sibiu, 2003.
- OTTO, RUDOLF, *Sacrul* (Homo religiosus), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996.
- STĂNILOAE, DUMITRU, *Ascetică și mistică creștină sau teologia vieții spirituale*, Casa Cărții de Știință, Cluj, 1993.
- TURCAN, NICOLAE, *Credința ca filosofie. Marginalii la gândirea Tradiției* (Theologia Socialis 15), prefață de Radu Preda, Eikon, Cluj-Napoca, 2011.
- VELASCO, J. MARTIN, *Introducere în fenomenologia religiei* (Plural M), traducere de Cristian Bădiliță, Polirom, Iași, 1997.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<ul style="list-style-type: none"> Umberto Eco, <i>Cum se face o teză de licență</i> (Biblioteca italiană), traducere de George Popescu, Pontica, Constanța, 2000 (Alegerea subiectului. Cercetarea materialului. Planul de lucru și sistemul de fișe. Redactarea). 	Participare activă	
<ul style="list-style-type: none"> Christos Yannaras, <i>Heidegger și Areopagitul</i>, traducere de Nicolae Șerban Tanașoca, Anastasia, București, 1996, pp. 7-34 (Negarea metafizică a divinității lui Dumnezeu). Friedrich Nietzsche, <i>Știința voioasă</i>, în <i>Știința voioasă. Genealogia moralei. Amurgul idolilor</i>, traducere de Liana Miclescu, traducerea versurilor de Simion Dănilă, Humanitas, București, 1994, pp. 129-131 (Problema morții lui Dumnezeu. Implicațiile religioase și metafizice ale morții lui Dumnezeu). 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Edmund Husserl, <i>Meditații carteziene</i> (Paradigme), traducere de Aurelian Crăiuțu, Humanitas, București, 1994, pp. 48-52, 62-64 (Îndoiala metodică a lui Descartes și interpretarea ei husserliană. Reducția transcendental-fenomenologică. <i>Cogito și cogitatum</i>). 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Edmund Husserl, <i>Ideea de fenomenologie și alte scrieri filosofice</i>, traducere de Alexandru Boboc, Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 87-89 (Problema existenței. Posibilitatea cunoașterii transcendentei). 		
<ul style="list-style-type: none"> Michel Henry, <i>Eu sunt Adevărul. Pentru o filozofie a creștinismului</i>, traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, 	Participare activă, referate,	

<p>Sibiu, 2000, pp. 37-49 (Întrebarea asupra adevărului ca întrebare asupra creștinismului. Aporia corpusului de texte. Aporia adevărului istoriei. Aporia adevărului limbajului).</p>	<p>brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Rudolf Otto, <i>Sacrul. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul</i> (Homo religiosus), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996, pp. 15-32 (Numinosul. <i>Mysterium tremendum</i> sau taina înfricoșătoare. <i>Majestas</i> sau puterea absolută. Energia). • Christos Yannaras, <i>Contra religiei</i>, traducere de Tudor Dinu, Anastasia, București, 2011, pp. 13-19, 25-32 (Nevoia și instinctul religiei. Iraționalitate și sentiment). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Mircea Eliade, <i>Sacrul și profanul</i>, traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995, pp. 21-31, 175-186 (Omogenitate spațială și hierofanie. Teofanie și semne. Haos și Cosmos. Camuflarea sacralului în profan). • Dumitru Stăniloae, <i>Teologia dogmatică ortodoxă</i>, vol. 1, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 179-182 (Sfințenia creștină și desființarea graniței dintre sacru și profan). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Jean-Yves Lacoste, <i>Fenomenalitatea lui Dumnezeu</i>, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2011, pp. 93-99 (Insuficiența conceptului de experiență religioasă). • Dumitru Stăniloae, <i>Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie</i>, prefață de pr. prof. Ilie Moldovan, antologie, studiu introductiv și note de Sandu Frunză, Dacia, Cluj-Napoca, 1993, pp. 179-189 (Îndumnezeirea în sens larg. Îndumnezeirea în sens strict). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Martin Heidegger, <i>Ființă și timp</i>, traducere de Gabriel Liiceanu, Cătălin Cioabă, Humanitas, București, 2002, <i>Ființă și timp</i>, pp. 335-339; 345-354 (Ființa într-o moarte. Autenticitatea morții). • Cristian Bădiliță, <i>Călugărul și moartea</i> (Plural), Polirom, Iași, 1998, pp. 117-125 (Exersarea lui „ca și cum”. Moartea pentru aproapele. A trăi într-un mormânt). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Martin Heidegger, „Fenomenologie și teologie”, în <i>Repere pe drumul gândirii</i>, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politică, București, 1988, pp. 405-408, 418-424 (Teologia ca știință pozitivă. Relația teologiei cu filosofia). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Jean-Luc Marion, <i>Vizibilul și revelatul: teologie, metafizică și fenomenologie</i>, traducere de Maria Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007, pp. 82-87 (Fenomenul saturat ca ultimă posibilitate a fenomenologiei. Fenomene sărace, comune și saturate). 	<p>Participare activă, referate, brainstorming</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Paul Evdokimov, <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i>, traducere de Grigore Moga, Petru Moga, Meridiane, București, 1993, pp. 157-160 (Icoana și teologia prezenței. Teofania icoanei). 		
<ul style="list-style-type: none"> Jean-Yves Lacoste, <i>Experiență și Absolut. Pentru o fenomenologie liturgică a umanității omului</i>, Deisis, Sibiu, 2001, pp. 46-49 (Liturghia ca depășire a lumii. „Ne-locul liturgic” și anihilarea distanței dintre om și Dumnezeu). Dumitru Stăniloae, <i>Teologia dogmatică ortodoxă</i>, vol. 3, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 6-9 (Sf. Taine și unirea cu Hristos. Lucrarea Duhului Sfânt în Sf. Taine) 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Gianni Vattimo, <i>A crede că mai credem: e cu puțință să fim creștini în afara Bisericii?</i> (Biblioteca italiană), traducere de Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2005 (Creștinismul slab: secularizarea ca adevăr al creștinismului. Demitizarea autorității, dogmei și moralei). Paul Evdokimov, <i>Iubirea nebună a lui Dumnezeu</i>, traducere de Teodor Baconsky, Anastasia, București, 1993, pp. 157-164 (Autoritatea ca libertate) 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Comentarii concluzive, discuții, deschideri 	Participare activă, brainstorming	
<p>Bibliografie</p> <p>BĂDILIȚĂ, CRISTIAN, <i>Călugărul și moartea</i> (Plural), Polirom, Iași, 1998.</p> <p>ECO, UMBERTO, <i>Cum se face o teză de licență</i> (Biblioteca italiană), traducere de George Popescu, Pontica, Constanța, 2000.</p> <p>ELIADE, MIRCEA, <i>Sacrul și profanul</i>, traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995.</p> <p>EVDOKIMOV, PAUL, <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i>, traducere de Grigore Moga, Petru Moga, Meridiane, București, 1993.</p> <p>EVDOKIMOV, PAUL, <i>Iubirea nebună a lui Dumnezeu</i>, traducere de Teodor Baconsky, Anastasia, București, 1993.</p> <p>HEIDEGGER, MARTIN, „Fenomenologie și teologie”, în <i>Repere pe drumul gândirii</i>, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politică, București, 1988, pp. 403-434.</p> <p>HEIDEGGER, MARTIN, <i>Ființă și timp</i>, traducere de Gabriel Liiceanu, Cătălin Cioabă, Humanitas, București, 2002.</p> <p>HENRY, MICHEL, <i>Eu sunt Adevărul. Pentru o filozofie a creștinismului</i>, traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, Sibiu, 2000.</p> <p>HUSSERL, EDMUND, <i>Meditații carteziane</i> (Paradigme), traducere de Aurelian Crăiuțu, Humanitas, București, 1994.</p> <p>HUSSERL, EDMUND, <i>Ideea de fenomenologie și alte scrieri filosofice</i>, traducere de Alexandru Boboc, Grințu, Cluj-Napoca, 2002.</p> <p>LACOSTE, JEAN-YVES, <i>Experiență și Absolut. Pentru o fenomenologie liturgică a umanității omului</i>, Deisis, Sibiu, 2001.</p> <p>LACOSTE, JEAN-YVES, <i>Fenomenalitatea lui Dumnezeu</i>, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007.</p> <p>MARION, JEAN-LUC, <i>Vizibilul și revelatul: teologie, metafizică și fenomenologie</i>, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007.</p> <p>NIETZSCHE, FRIEDRICH, <i>Știința voioasă</i>, în <i>Știința voioasă. Genealogia moralei. Amurgul idolilor</i>, traducere de Liana Miclescu, traducerea versurilor de Simion Dănilă, Humanitas, București, 1994, pp. 7-285.</p> <p>OTTO, RUDOLF, <i>Sacrul. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul</i> (Humanitas), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996.</p>		

STĂNILOAE, DUMITRU, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, prefață de pr. prof. Ilie Moldovan, antologie, introductiv și note de Sandu Frunză, Dacia, Cluj-Napoca, 1993.

STĂNILOAE, DUMITRU, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.

STĂNILOAE, DUMITRU, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 3, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.

VATTIMO, GIANNI, *A crede că mai credem: e cu puțință să fim creștini în afara Bisericii?* (Biblioteca italia traducere de Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2005.

YANNARAS, CHRISTOS, *Contra religiei*, traducere de Tudor Dinu, Anastasia, București, 2011.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Fenomenologia religiei și raporturile contemporane dintre fenomenologie și teologie au o relevanță în creștere pentru teologia ortodoxă. Studiul acestora ajută nu doar la sincronizarea științifică față de teologiile occidentale, ci deschide în același timp căi noi pentru dialog și înțelegere reciprocă. În plus, fenomenologia religiei poate sta la baza unei noi originalități a teologiei ortodoxe contemporane, fie ca provocare, după model patristic și neopatristic, fie ca discurs înnoitor, după modelul turnurii teologice a fenomenologiei franceze, ajutând teologia ortodoxă să răspunde lumii culturale și ideologice de astăzi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Înțelegerea conceptelor metodologice ale fenomenologiei religiei și capacitatea aplicării lor	Colocviu și test grilă	70 %
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea analitică, sintetică și critică	Participare activă, <i>brainstorming</i>	10 %
	Redactarea textului academic și originalitate	Elaborarea și susținerea unui text	20 %
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Prezența la seminar în proporție de 70 % Participare activă Obținerea unei note de trecere 			

Data completării

22.02.2016

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....